

Destinační management Prahy:

Zájmy Prahy na prvním místě

Koncepce příjezdového cestovního
ruchu hlavního města Prahy

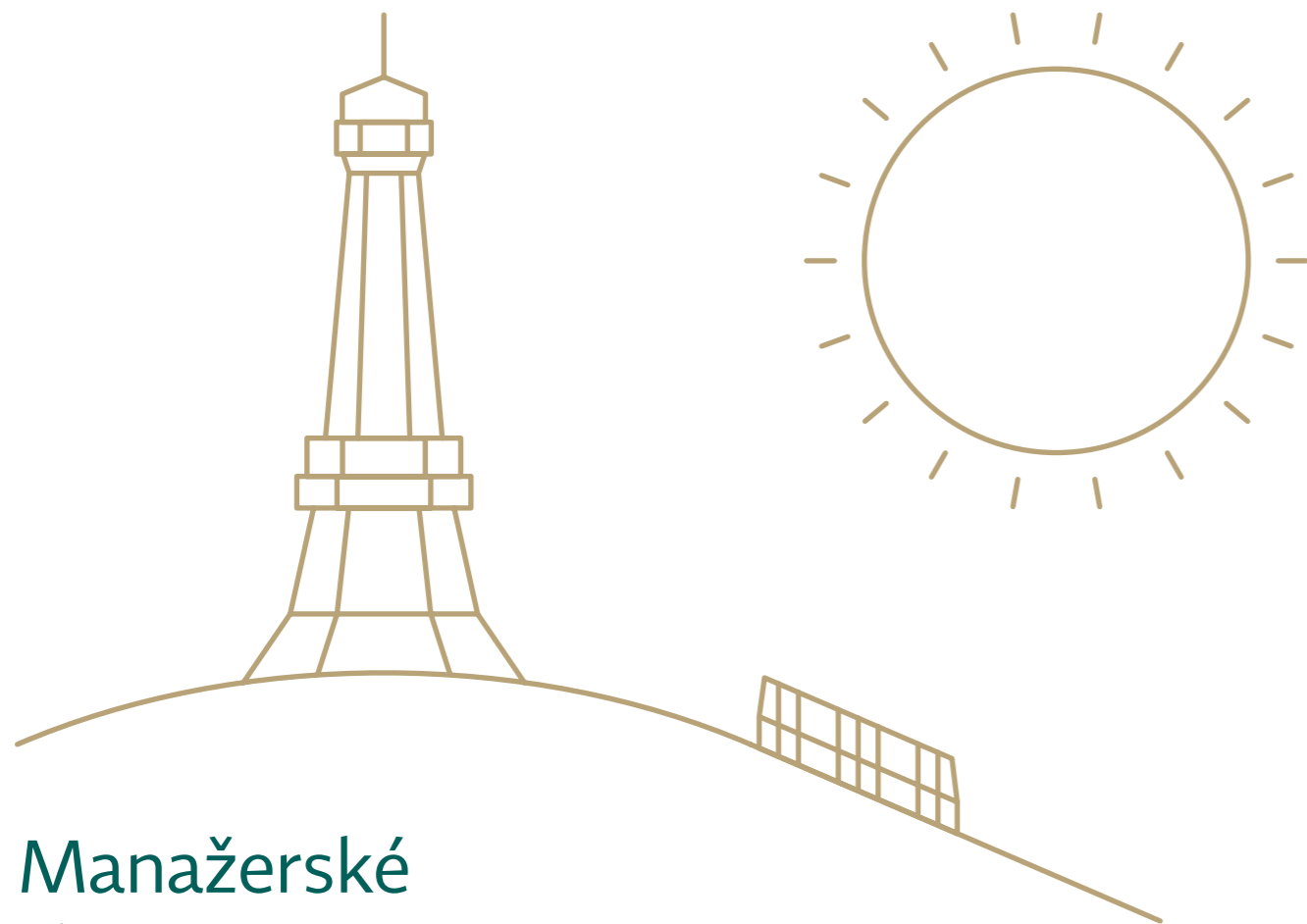
- NÁVRH -

Obsah

- 4** Manažerské shrnutí
- 5** Postup zpracování a struktura Koncepce příjezdového cestovního ruchu hlavního města Prahy
- 7** Aktuální stav
- 19** Hlavní problémy
- 23** Potřeby města
- 27** Strategický rámec
- 31** Trendy a doporučení
- 35** Vize a cíle
- 38** Opatření a aktivity

Manažerské shrnutí

Cestovní ruch přináší mnoho přínosů pro veřejné rozpočty České republiky. Ve stávajícím nastavení rozpočtového určení daní se však drtivá většina pozitivních finančních efektů projevuje především na úrovni státu. Praze stát dostatečně nekompenzuje náklady, které nutně v souvislosti s cestovním ruchem vznikají, navíc stejně jako další evropská města i Praha čelí globálnímu rostoucímu trendu masového turismu. Ten na jedné straně přináší městu a jeho rezidentům zisky a zaměstnanost, na druhé snižuje kvalitu života obyvatel a jejich bezpečnost, ohrožuje výjimečnou světovou hodnotu a genius loci Pražské památkové rezervace a v důsledku masový turismus snižuje i hodnotu značky města Praha.

Tato situace vyžaduje nový, komplexní přístup k problematice cestovního ruchu, který je více než na marketing soustředěn na péči o destinaci, tedy na management.

Smyslem předkládané Koncepce příjezdového cestovního ruchu hlavního města Prahy (dále jen Koncepce) je vybalancovat ekonomické přínosy turismu se strategickým zájmem města, kterým je udržitelnost a zvyšování kvality života obyvatel, zajištění jejich bezpečnosti a také ochrana a rozvoj kultury a historického dědictví. To znamená maximalizovat pozitiva cestovního ruchu a minimalizovat negativa s ním spojená.

Tento úkol však není splnitelný pouze silami Prague City Tourism. Vyžaduje formalizované zapojení všech relevantních aktérů, jako jsou Magistrát hlavního města Prahy, městských částí, klíčových organizací a institucí na úrovni města i státu, místních obyvatel, podnikatelského a neziskového sektoru. Vyžaduje dále provázat všechna odpovídající strategická a regulační opatření a kombinovat všechny nástroje, které má město k dispozici. Koncepce v této souvislosti využívá doporučení mezinárodních institucí, zejména Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO), Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu (UNESCO) či World Travel & Tourism Council (WTTC).

Postup zpracování a struktura Koncepce

Koncepce byla vytvořena organizací hlavního města Prahy pro rozvoj domácího i zahraničního cestovního ruchu Prague City Tourism ve spolupráci s Institutem plánování a rozvoje hlavního města Prahy (IPR Praha).

Tvorbě Koncepce předcházelo studium strategických a analytických dokumentů městských, státních i mezinárodních a výběr a interpretace statistických dat v cestovním ruchu. Z nich vyplynuly dlouhodobé trendy, předvídající další vývoj cestovního ruchu jak na celém světě, tak specificky v České republice a Praze. Důsledky těchto trendů a s nimi související okruhy hlavních problémů, potřeb města a možností jejich řešení byly diskutovány s představiteli hlavního města Prahy, specificky s primátorem, radní pro oblast kultury a cestovního ruchu, předsedou výboru pro kulturu, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy, radním městské části Praha 1 pro cestovní ruch, podporu podnikání, obchod a služby, tržní řád, strategie ekonomické činnosti a využití nebytových prostor, experty Institutu plánování a rozvoje pro cestovní ruch a představiteli Prague Convention Bureau.

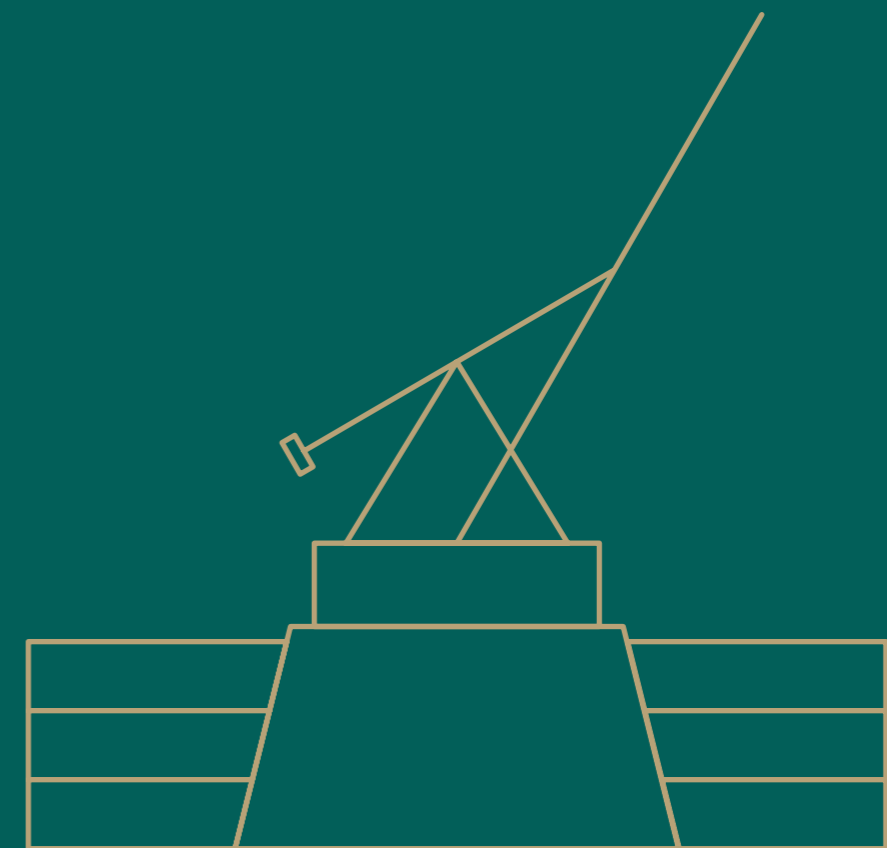
Na březen a duben 2020 je plánovaná intenzivní participace na úrovni všech relevantních aktérů na poli cestovního ruchu, včetně širší odborné veřejnosti. Finální text této Koncepce bude v květnu 2020 předmětem jednání Výboru pro kulturu, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy a následně Rady hl. m. Prahy.

Návrhová část Koncepce vychází z vizí a priorit Strategického plánu hl. m. Prahy, z Koncepce kulturní politiky hl. m. Prahy 2017–2021, z Management plánu ochrany světového kulturního dědictví historického centra Prahy a Strategie ekonomické zahraniční politiky hl. m. Prahy. Váže se na Strategii rozvoje cestovního ruchu ČR 2021–2030 a Strategický rámec České republiky a zohledňuje doporučení Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) a Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu (UNESCO).

Cíle Koncepce jsou vzájemně provázané a všechny směřují k naplňování vize udržitelného cestovního ruchu jako nedílné součásti kvalitního rozvoje města s důrazem na kulturní dědictví a kvalitu života Pražanů.

Aktuální stav

Tabulka 1:
Mezinárodní příjezdy turistů v letech 1995 až 2019

	Mezinárodní příjezdy turistů (mil.)						Podíl na světovém trhu (%)	Změna (%)		
	1995	2000	2005	2010	2015	2019	2019	17/18	18/19	2009-2019
Svět	531	680	809	952	1195	1461	100	5,6	3,8	5,2
Evropa	308	393	453	487	607	742	51	5,8	3,6	4,6
Praha		2,3	3,7	4,1	5,7	6,6	0,5	1,6	1,7	6,0

Zdroj: IPR Praha

Cestovní ruch globálně roste, Praha roste rychleji.

Praha patří mezi nejrozvinutější a nejnavštěvovanější městské turistické destinace v Evropě i ve světě. Globální trend návštěvnosti od roku 1950 neustále roste, a tak Praha podle kvalifikovaného odhadu při jeho zachování může v oblasti mezinárodních turistických příjezdů očekávat v roce 2030 až 12 milionů návštěvníků¹. V roce 2018 byla na sedmém místě v počtu přenocování mezi 126 evropskými městy², celosvětově dvacátá a mezi evropskými městy na šestém místě v počtu příjezdů³ a na 7. místě v hlasování samotných cestovatelů na platformě Tripadvisor⁴. Mezinárodní příjezdy rostly v průměru v posledních deseti letech o 6 %, což je více než evropský i celosvětový průměr. V letech 2018 a 2019 však tempo růstu mezinárodních příjezdů do Prahy významně zpomalilo (viz Tabulka 1).

V Praze turisté utrácí méně než v jiných městech Evropy.

Celkové příjmy z příjezdového cestovního ruchu České republiky v roce 2016 činily 5,7 mld. €⁵, ovšem podíl příjmů na počet příjezdů je pod průměrem EU. Praha je významně závislá na zahraniční poptávce – zahraniční turisté zde v roce 2016 utratili 5,9 mld. €⁶ což je 88 % z celkové útraty turistů (viz Graf 1).

Za rok 2019 do Prahy přijelo 8,03 mil. turistů a strávili zde 18,46 mil. nocí. Průměrný počet přenocování je však pouze 2,29 noci⁷. Zatímco počet návštěvníků Prahy dlouhodobě narůstá, průměrná doba jejich pobytu se zkracuje (viz Graf 2): v roce 1996 byla průměrná doba pobytu v hromadných ubytovacích zařízeních 3,7 dne, do roku 2019 se tak zkrátila o více než 1,4 dne. Praha však není výjimkou a zcela běžným světovým trendem posledních let je zkracování pobytu na úkor pobytů ve více destinacích nejen v městské turistice. Reálně necestuje jen o mnoho více osob, ale cestují na více míst.

1 Viz International Tourism Highlights UNWTO 2019 <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284421152>

2 ECM City Tourism Monitor 2018 <https://www.europeancitiesmarketing.com/ecm-city-tourism-monitor/> (28. 2. 2020).

3 Euromonitor International (2018). Top 100 Cities Destination Ranking. <https://go.euromonitor.com/white-paper-travel-2018-100-cities> (28. 2. 2020).

4 TripAdvisor (2019). 25 nejlepších destinací – Svět. 2018 Traveller's Choice. <https://www.tripadvisor.cz/TravelersChoice-Destinations> (21. 2. 2020).

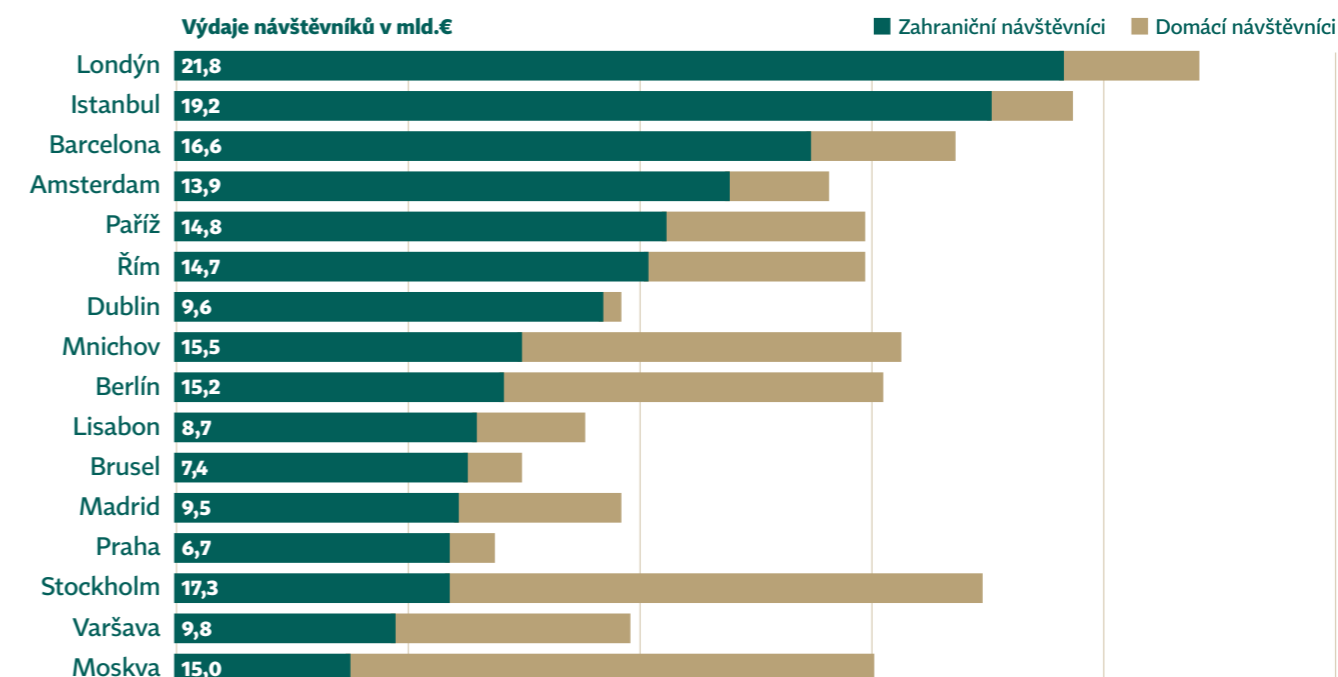
5 Zdroj: UNWTO 2018, ČNB – ARAD 2018, ČSÚ 2018.

6 Zdroj: WTTC (2017). Travel & Tourism: City Travel & Tourism Impact 2017: Europe.

7 ČSÚ 2020.

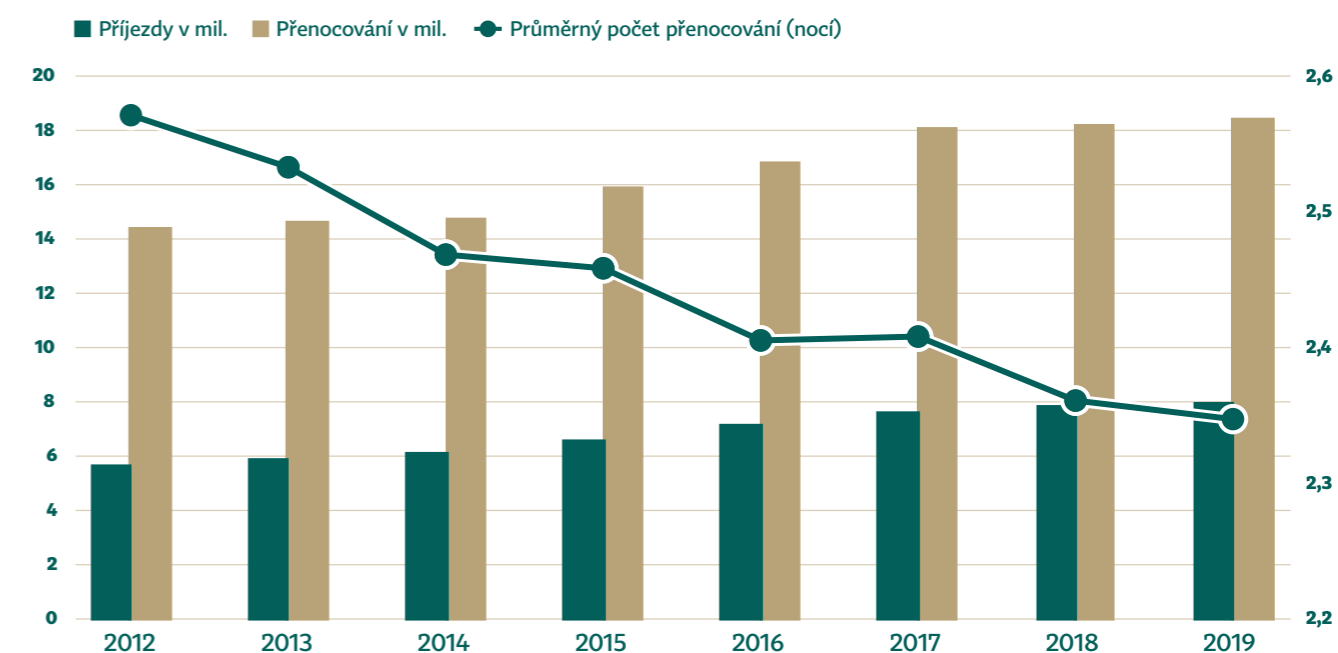
Graf 1:
Výdaje návštěvníků ve vybraných městech Evropy v roce 2016 v mld. €

Zdroj: IPR Praha⁸

Graf 2:
Vývoj návštěvnosti turistů v hromadných ubytovacích zařízeních Prahy v letech 2012–2018

Zdroj: IPR Praha⁹

8 Zdroj dat: WTTC 2017.

9 Zdroj dat: ČSÚ 2020.

Pozitivní ekonomické dopady cestovního ruchu.

V cestovním ruchu Praha generuje neuvěřitelných 60,3 % z celkového HDP České republiky v tomto odvětví. Je tak na prvním místě ve srovnání s jinými evropskými městy. V Praze přispívá cestovní ruch 5 % k HDP města. Rovněž s 8 % podílem cestovního ruchu na celkové zaměstnanosti je Praha na špičce

evropského žebříčku – druhá za Amsterdamem (viz Tabulka 2). Zaměstnanost roste pomaleji než růst HDP v cestovním ruchu Prahy, do roku 2026 WTTC očekává nárůst jen o 0,9 % (větší než např. v Barceloně, ale menší než v jiných městech)¹⁰.

¹⁰ WTTC 2017.

Tabulka 2:
Makroekonomické ukazatele cestovního ruchu ve vybraných městech Evropy v roce 2016

	Zaměstnanost v cestovním ruchu (tis.)	Podíl na zaměstnanosti města [%]	Růst zaměstnanosti 2006–2016 [%]	Podíl na HDP města [%]	Podíl na HDP státu produkovaném v cestovním ruchu [%]	Růst HDP v cestovním ruchu města 2006–2016 [%]
Praha	99,4	8,4	7,9	5,0	60,3	35,0
Dublin	22,4	2,6	22,4	1,9	59,1	81,3
Brusel	52,8	4,1	1,0	3,7	52,6	36,1
Varšava	98,8	5,7	47,2	4,9	44,1	100,0
Stockholm	60,1	4,1	36,9	2,7	38,1	76,0
Lisabon	101,0	7,0	26,6	5,3	31,8	52,0
Amsterdam	88,5	9,8	13,5	4,1	31,7	24,2
Istanbul	114,4	2,1	2,4	4,6	31,6	75,4
Paříž	230,1	3,4	-0,5	3,2	27,9	12,5
Moskva	157,9	6,5	19,9	1,5	26,4	27,6
Londýn	227,9	2,5	-0,1	1,9	18,6	9,5
Barcelona	104,1	4,9	-5,3	5,3	12,4	20,3
Madrid	85,4	2,7	-0,5	2,8	10,6	25,0
Řím	119,1	6,0	34,3	4,9	10,1	30,0
Mnichov	106,6	1,5	37,2	4,4	7,6	23,5
Berlín	154,5	6,5	42,0	4,0	4,9	62,2

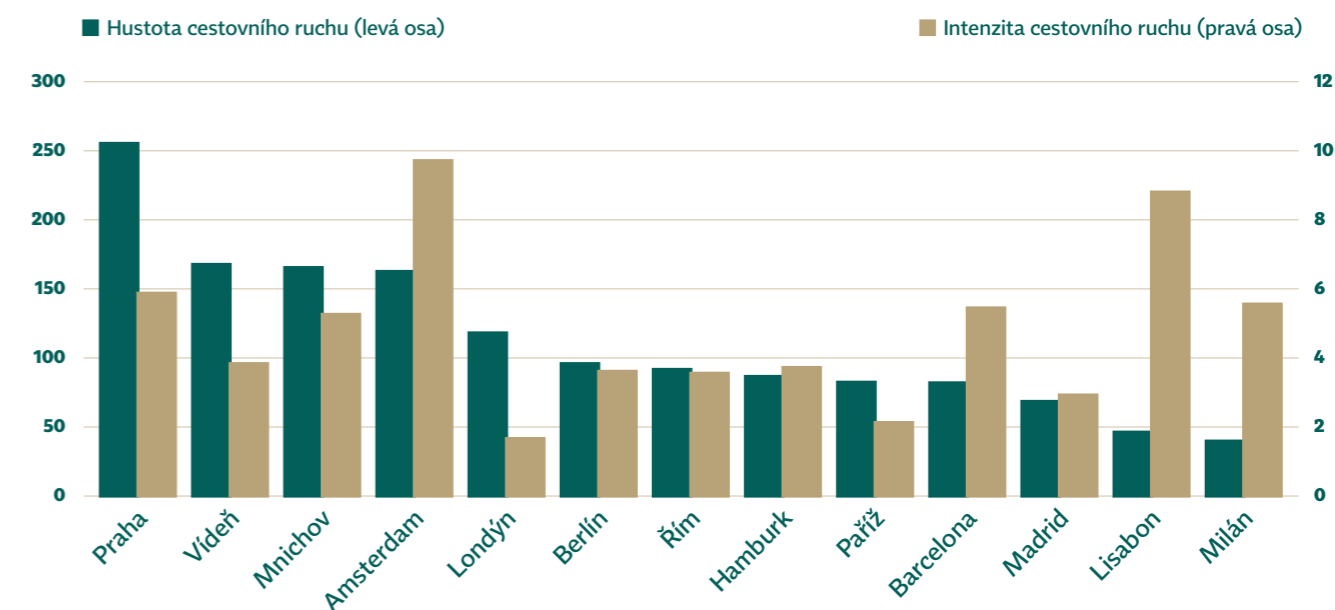
Zdroj: IPR Praha / Zdroj dat: WTTC 2017.

Zatížení Prahy cestovním ruchem je vysoké.

Z hlediska hustoty cestovního ruchu Praha zásadně převyšuje jiná evropská města s 257 příjezdy na hektar (viz Graf 3). V Praze se zároveň cestovní ruch koncentruje na výrazně menší ploše, než je tomu např. ve Vídni, Londýně, Berlíně či Římě a její zatížení cestovním ruchem je tak ve skutečnosti mnohem vyšší.

Graf 3:
Ukazatele zatížení destinace cestovním ruchem ve vybraných městech Evropy v roce 2017

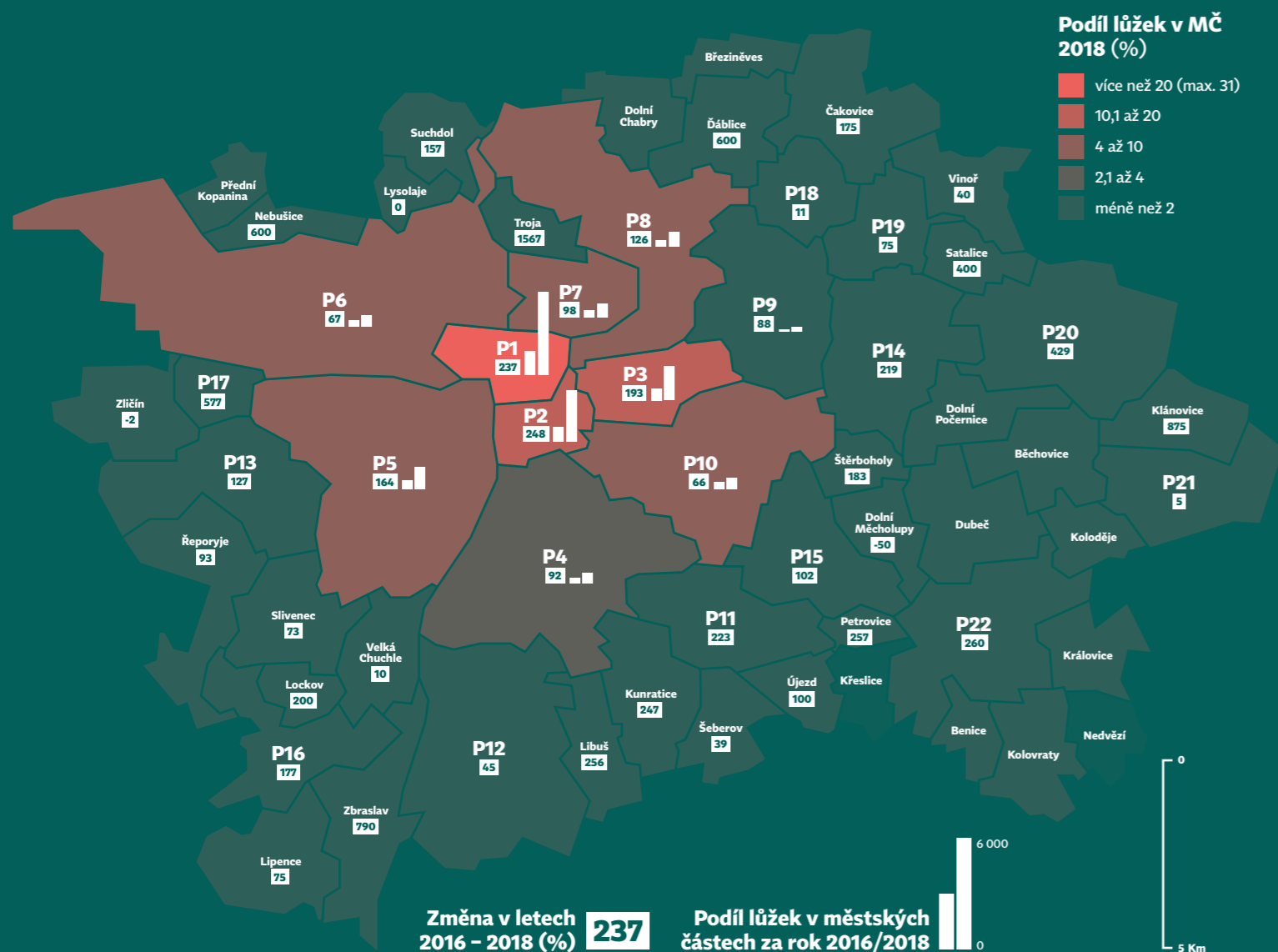
Zdroj: IPR Praha¹¹

¹¹ TourMIS 2019, Demografia 2018, Observatori del Turisme a Barcelona 2019, Amt für Statistik Berlin Brandenburg 2019, Istat 2019.

Obrázek 1:
Koncentrace lůžek Airbnb v roce 2018 a jejich změna v letech 2016 a 2018

Zdroj: IPR Praha^{12,13}

12 Zdroj dat: Inside Airbnb (2019). Get the data: Prague. <http://insideairbnb.com/get-the-data.html> (26. 2. 2020).

13 Zdroj dat: Tom Slee (2017). Airbnb Data Collection. <http://tomslee.net/category/airbnb-data> (31. 12. 2017).

V centru města jsou dlouhodobě transformovány bytové domy na ubytovací kapacity. Takto bylo mezi lety 1990 a 2016 přeměněno na hotely 180 domů¹⁴. Od roku 2012 je zaznamenáván také enormní nárůst placeného ubytování v soukromí, které využívá rezidenční byty

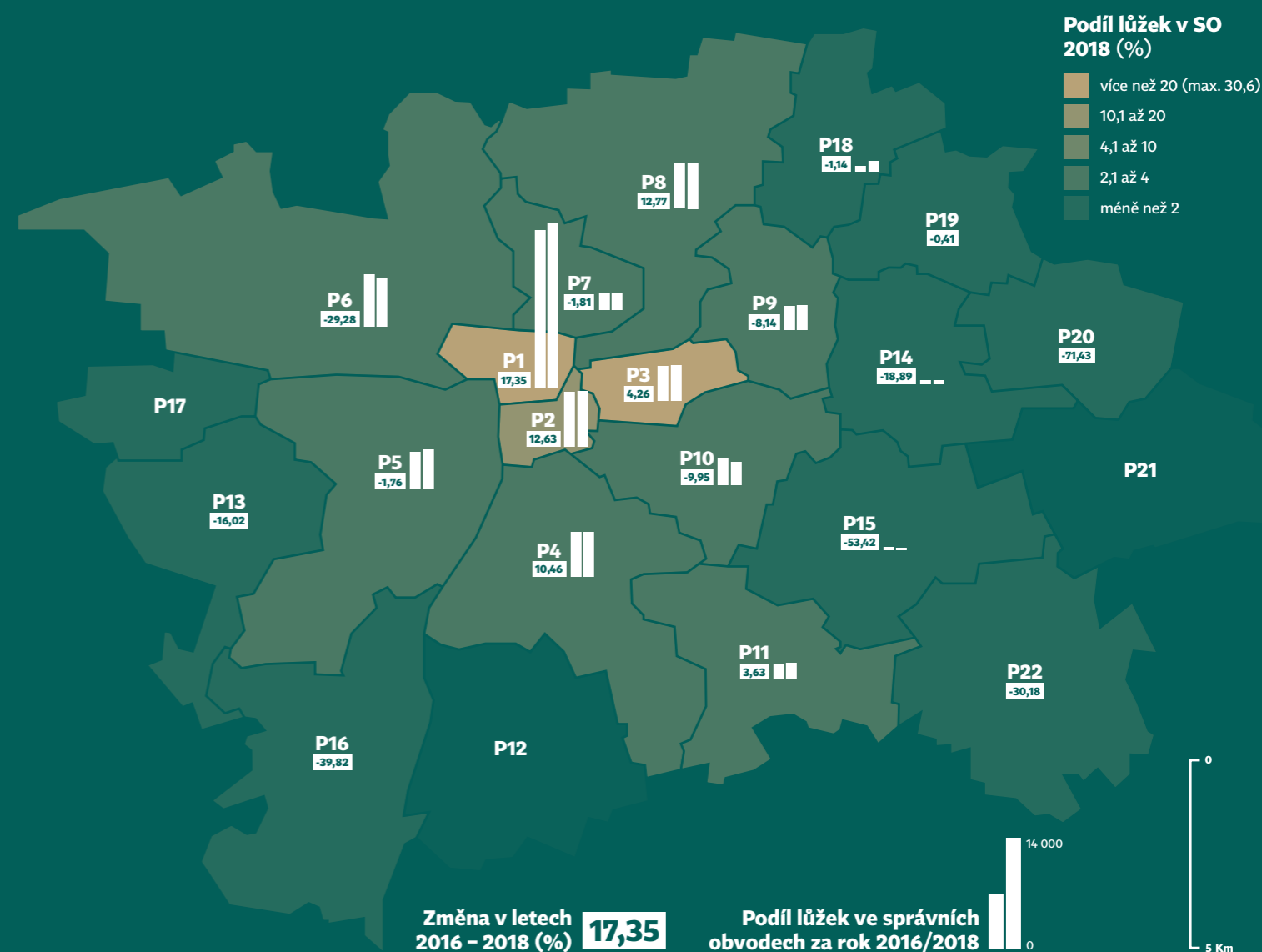
pro komerční aktivity. Největším zprostředkovatelem nabídky těchto bytů na internetu je v Praze Airbnb. V roce 2012 nabízela v Praze platforma Airbnb 600 jednotek¹⁵, v roce 2016 více než 5,5 tisíce jednotek, v roce 2017 více než 12 tisíc jednotek¹⁶ a v roce 2019

14 Kadár (2019). Hotel development through centralized to liberalized planning procedures. In Shoval, N (ed): Tourism and Urban Planning in European Cities, s. 91-110.

15 Krajčík, V., Veber, J., Bejček, M., Ključnikov a kol.: (2017) Ekonomická analýza ubytovacích služeb včetně segmentu tzv. sdílené ekonomiky. Praha: VŠPP 2017. V rámci TA ČR – program BETA.

16 Tom Slee, 2017.

Obrázek 2:
Koncentrace lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních podle správních obvodů Prahy a jejich změna v letech 2016 až 2018

Zdroj: IPR Praha / ČSÚ 2020

zhruba 14 tisíc jednotek¹⁷. Všechny ubytovací jednotky a zařízení se koncentrují zejména do Pražské památkové rezervace a tato koncentrace se v čase umocňuje, přispívají tak mj. i k odlivu původních

obyvatel z centra města, prohlubování turistifikace¹⁸ historického centra města, zvyšování cen nájmu a nemovitostí nebo přetížení centrální částí města (viz Obrázek 1 a Obrázek 2).

17 Inside Airbnb 2020.

18 Turistifikace je postupná změna využití území, kdy dochází k vytlačování funkcí denní potřeby pro rezidenty a jejich nahrazování funkcemi a službami cílenými výhradně na turisty.

Praha má skutečné příjmy v cestovním ruchu jen z poplatků za ubytování a městského majetku.

Praha má velmi nízkou daňovou autonomii. Jedinou daní, jejíž výnosy zůstávají přímo na území dané obce, je v České republice daň z nemovitosti, která nemá napojení na výnosy z cestovního ruchu.

Daňové příjmy figurující v rozpočtu hlavního města Prahy určuje zákon o Rozpočtovém určení daní (č. 243/2000 Sb.). Ten definuje vybírání a přerozdělování sdílených daňových příjmů (DPH a daně z příjmu) obcím a krajům v rámci České republiky.

Daňové výnosy pocházející z Prahy jsou vyšší než zpětná redistribuce do hlavního města. Nárůst daňových příjmů na území hlavního města tak znamená nárůst daňových transferů ze státního rozpočtu do všech obcí České republiky.

V rámci cestovního ruchu hlavnímu městu Praha zůstává ze 100 % pouze příjem z místního poplatku z pobytu. Ten podle novely zákona může být vybírán

až do výše 21 Kč v roce 2020 a 50 Kč od roku 2021¹⁹. V roce 2018 hlavní město Praha vybralo na místních poplatcích v oblasti cestovního ruchu 324,1 mil. Kč. Podle odhadů Vysoké školy hotelové by se v roce 2020 měl tento výnos zvýšit o 14 %²⁰. Mezi další příjmy patří výběr vstupného na věžích a ze všech vstupů do návštěvnických či historických objektů v majetku města nebo provozovaných městskými organizacemi hl. m. Prahy v objemu cca 300 mil. Kč ročně. Na druhou stranu jsou ale v rozpočtu na rok 2020 schváleny celkové výdaje 81,6 mld. Kč, tyto příjmy tak tvoří jen zlomek celkových výdajů města.

Mimo faktických příjmů cestovní ruch pomáhá i ekonomice města jako celku. Pozitivy jsou zaměstnanost (podle odhadů WTTC²¹ bylo v roce 2017 v cestovním ruchu Prahy přímo zaměstnáno 99,4 tis. lidí), možnosti pro rozvoj podnikatelského a inovačního prostředí, atraktivita pro zahraniční investice nebo rozvoj lidského kapitálu v podobě interkulturní výměny, vzdělávání a osobního rozvoje apod.

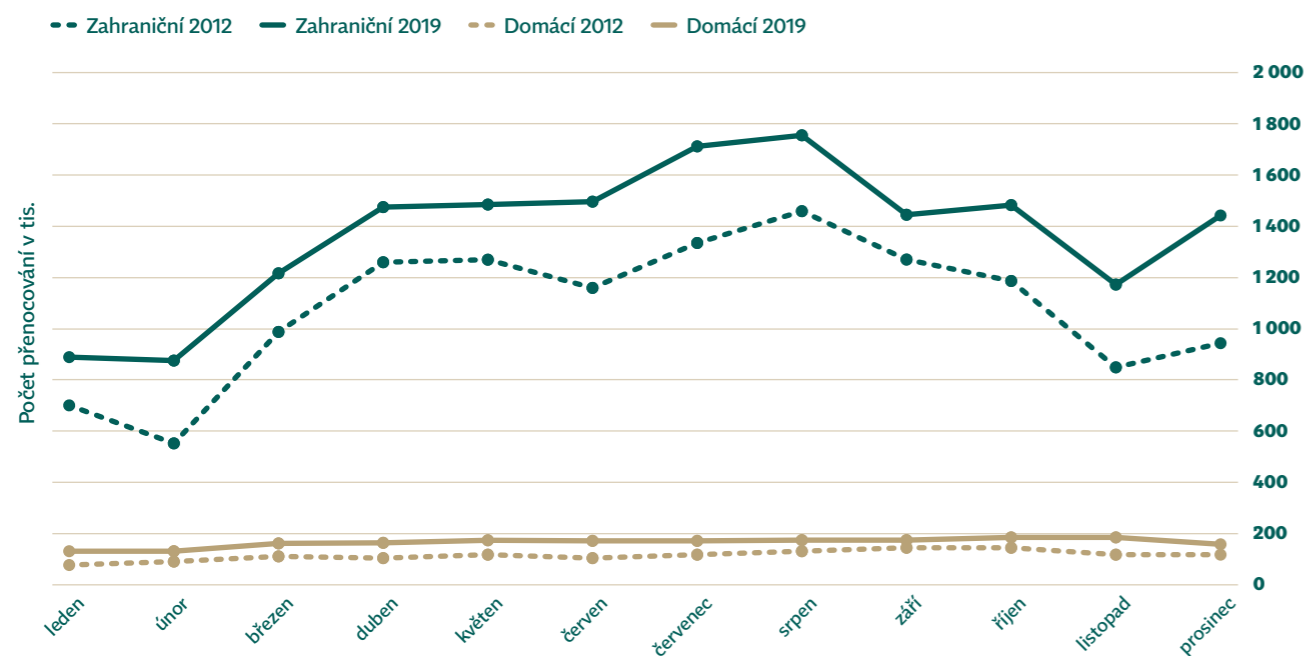
19 Novela zákona č. 278/2019 Sb, která mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ze dne 15. října 2019.

20 Studnička, P. (leden 2020). Od 1. ledna 2020 je v Česku nově zaveden místní poplatek z pobytu. COT: Celý o turismu, s. 16.

21 WTTC 2017.

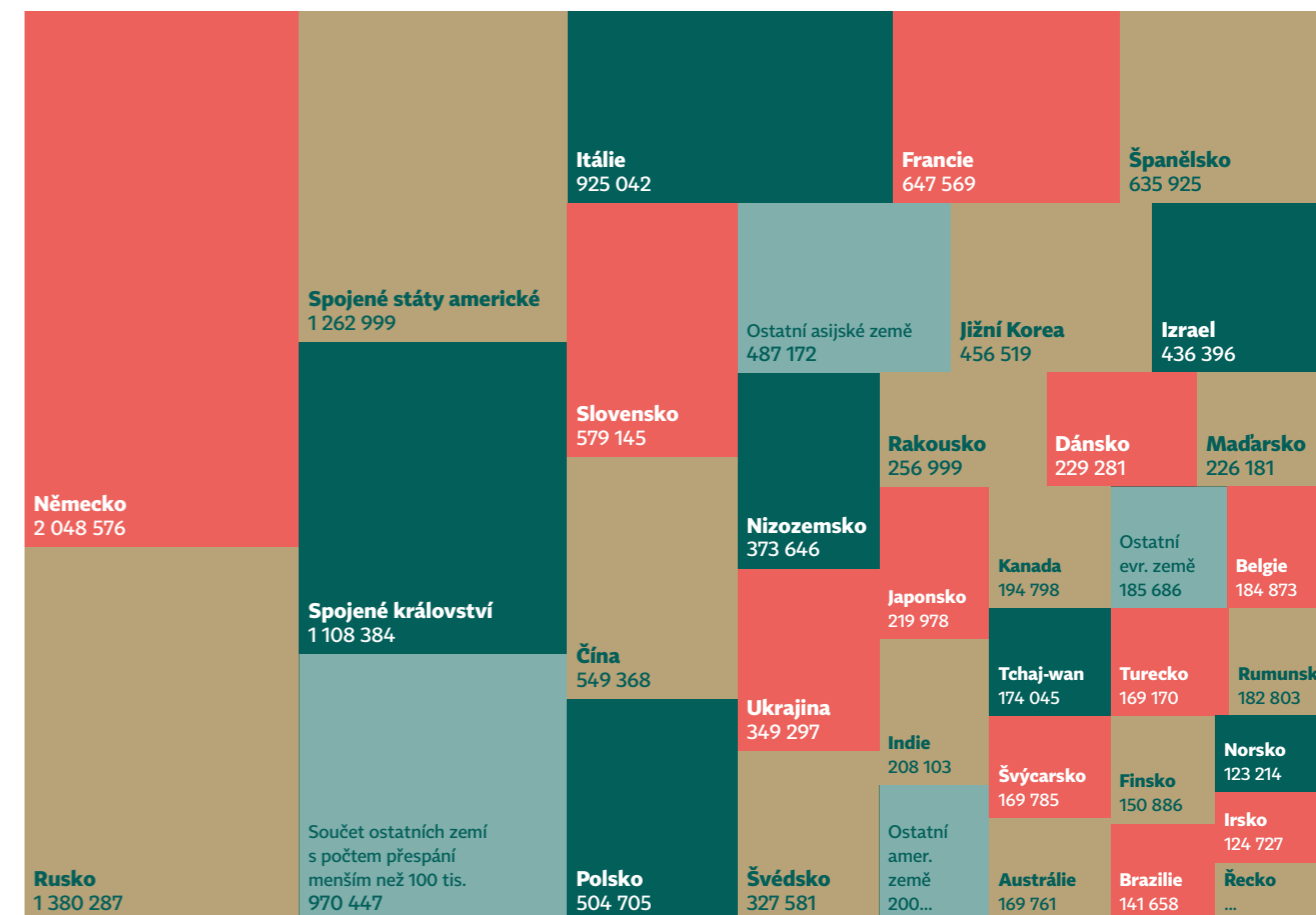
Graf 4: Sezonnost počtu přenocování zahraničních návštěvníků v letech 2012 a 2019

Zdroj: IPR Praha / ČSÚ 2020

Graf 5: Počty přenocování zahraničních návštěvníků v hromadných ubytovacích zařízeních Prahy v roce 2019 podle zdrojových zemí

Zdroj: IPR Praha / ČSÚ 2020

Domáci versus zahraniční návštěvníci.

Počet domácích turistů na celkových příjezdech se zvyšuje (mezi lety 2012 a 2018 vzrostl z 14,1 % na 15,5 %²²). Ačkoli preferují ubytování mimo hromadná ubytovací zařízení a utrácejí méně než zahraniční turisté (749 Kč versus 1 484 Kč během pobytu na den), jsou velmi loajálními návštěvníky. Cestují opakovaně, vyjadřují vysokou ochotu k návratu, většinou dobře znají Prahu, jejich interakce s místními obyvateli je vyšší a pozitivnější, jejich návštěvnost nemá větší sezonní výkyvy, a to ani v obdobích krize. Mohou tedy např. suplovat nabídku v obdobích, kdy je cestovní ruch narušen vnějšími faktory.

Z pohledu státu jsou z hlediska příjmů z cestovního ruchu atraktivnější zahraniční návštěvníci, kteří tvoří 89 % všech přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních²³. Průměrná útrata zahraničních

návštěvníků v roce 2019 činila 3 817 Kč, z toho 2 333 Kč bylo vydáno před cestou a 1 484 Kč během pobytu²⁴. Průměrná délka pobytu se snižuje z 3,6 na 3,4²⁵ (v letech 2012 až 2019), což ale odpovídá celosvětovému trendu.

Nejvíce a nejstabilněji navštěvují Prahu turisté z Německa, Spojených států amerických, Velké Británie, Itálie a Španělska. Počty turistů z Ruska zažívají v posledních letech významné výkyvy, ale zůstávají v destinaci v průměru nejdéle. Asijský trh (zejména Číňané, Jihokorejci, Izraelci a Indové) v posledních letech nejrychleji narůstá. Zatímco však Číňané a Jihokorejci často kombinují Prahu s dalšími evropskými městy a v Praze stráví v průměru jen 1,8 noci, Izraelci jsou více loajální a v Praze v průměru stráví 3,3 noci.

22 ČSÚ 2020.

23 ČSÚ 2020.

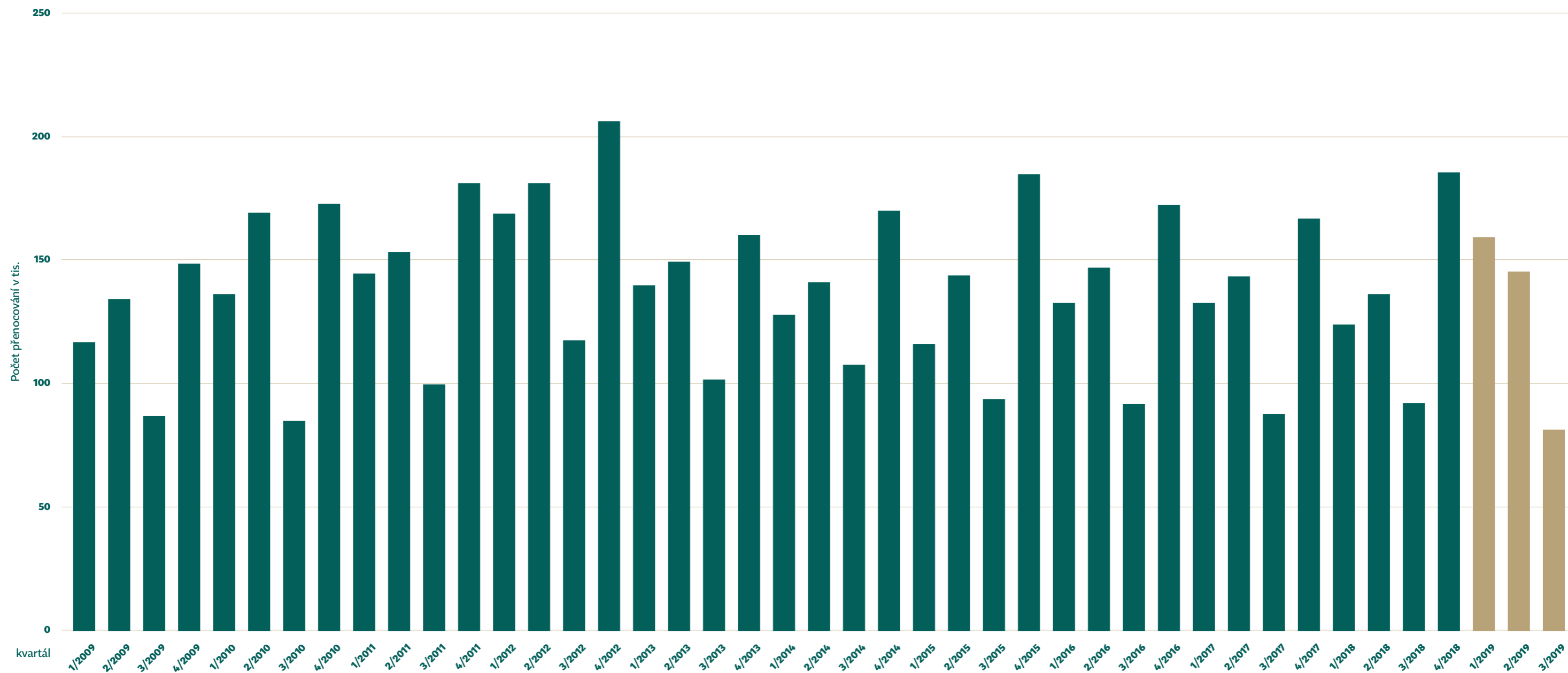
24 CzechTourism 2020.

25 ČSÚ 2020.

Graf 6:
Účast na konferencích v hromadných ubytovacích zařízeních v letech 2009 až 2019

Zdroj: IPR Praha / ČSÚ 2020

Potenciál kongresového průmyslu

Kongresový průmysl přináší Praze celou řadu pozitiv²⁶. Ročně přijede do Prahy více než 700 tis. účastníků na více než 5 000 mítinků²⁷. Průměrná denní útrata kongresového delegáta je téměř trojnásobná než u běžného turistu, a to 6 500–8 000 Kč za den²⁸. Kongresový průmysl má vysokou přidanou hodnotu

návazných služeb. Obecně platí, že kongresový delegát čerpá větší objem služeb než běžný turista (jedná se o služby spojené s organizací kongresu). Zároveň bývá většinou ubytován v hotelech 4-5* kategorie a celkově čerpané služby jsou vyšší kategorie.

Kongresový průmysl má i významné neekonomické dopady, neboť umožňuje transfer know-how do/z České republiky. Kongresoví delegáti navíc přes den zůstávají v kongresových domech a nepřetěžují tak denní chod města. Často se také tyto akce pořádají mimo hlavní turistickou sezonu. Z důvodu návštěvy účasti na konferenci, kongresu nebo veletrhu přijelo

mezi lety 2014 až 2017 do Prahy 3,1 % dotázaných turistů. Tito turisté zůstávali v české metropoli v průměru déle (7,1 nocí) a vykazovali větší opakovanost návštěv²⁹. V hromadných ubytovacích zařízeních se v roce 2019 pořádalo celkem 4 534 konferencí, kterých se celkem účastnilo přes 536 tis. lidí (viz Graf 6).

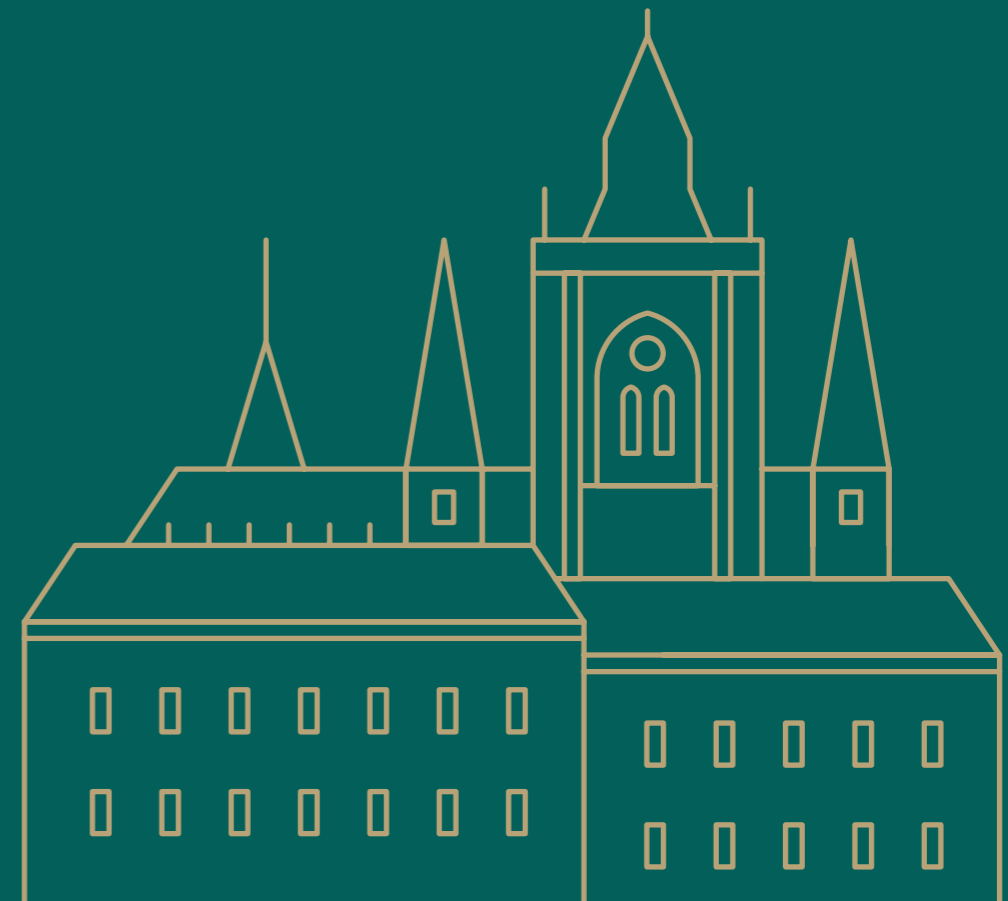
²⁶ Viz Studie KPMG pro Prague Convention Bureau (str. 7-8).

²⁷ Vlastní statistika Prague Convention Bureau za rok 2018, která agreguje statistiky ČSÚ a vlastních členů. Reálná čísla jsou však ještě vyšší.

²⁸ Studie KPMG pro Prague Convention Bureau z roku 2017.

²⁹ GfK (2017). Příjezdový cestovní ruch v Praze: Závěrečná analýza za průzkum 2014 – 2017. Prague City Tourism.

Hlavní problémy

Dlouhodobě se ukazuje, že cestovní ruch v Praze naráží na limity své únosnosti. Masový cestovní ruch a jeho silná koncentrace do poměrně malé části mají významné negativní dopady na fungování města a život jeho obyvatel. V Praze jsou tedy jasně patrné projevy overtourismu, tedy nevyváženého rozvoje cestovního ruchu ve městě a přetížení nejnavštěvovanějších částí. Niže jsou uvedeny hlavní dopady nekoordinovaného rozvoje cestovního ruchu v Praze, které vyplynuly z řízených rozhovorů s představiteli města.

Konstantní růst počtu zahraničních turistů, koncentrace turismu do historického centra města.

Hlavní problémy plynoucí z cestovního ruchu v Praze:

1. Umocňující se turistifikace historického centra Prahy a její rozšiřování do dalších částí – vytlačování služeb denní potřeby, zvyšování cen služeb, zboží a nemovitostí (turistická inflace, turistická gentrifikace, tj. lokální sociálně-kulturní změny, které jsou důsledkem toho, když bohatší lidé nakupují nemovitosti k bydlení v dosud méně prosperujících společenstvích).
2. Zaplnění veřejných prostor – zaplnění pěších tras (velké skupiny s průvodci), neplynulost provozu, zábor veřejných prostor ve prospěch turistických služeb.
3. Snižující se celková dopravní prostupnost vč. pěší – zejména implementací turistické dopravy jako jsou turistická vozítka (motorky, vícekola, rikši, turistické autobusy, elektrokoloběžky), ale také stání dopravy obsluhující výhradně turisty (taxi, bus stopy).
4. Turistický smog – vizuální smog, zvýšené množství odpadu, hluk (z turistických atrakcí, turistických obchodů, turistických vozítek, nevhodného chování turistů).
5. Noční ekonomika – soustředění nočního života s dopady na bezpečnost, kvalitu života rezidentů (hluk, nepořádek, agresivita apod.) v rezidenčních oblastech.
6. Krátkodobé ubytování v soukromí – nabízené zejména přes platformu Airbnb, ale také booking.com, Flipkey, Vrbo a jeho dceřiné společnosti – narušování soukromí místních obyvatel.
7. Nedostatečná komunikace s místními rezidenty při řešení problémů spojených s dopady cestovního ruchu v Praze.
8. Nedostatečný sběr dat v oblasti cestovního ruchu a s tím spojený přehled o turistických aktivitách ve městě.
9. Nepoměr mezi skutečnými příjmy města z cestovního ruchu a výdaji města na vyrovnání se s dopady cestovního ruchu a obslužností návštěvníků.
10. Nedostatečné propojení rozvoje cestovního ruchu s celkovým rozvojem města a potřebami místních obyvatel a dalších aktérů.
11. Nevyužitý potenciál spolupráce s destinačními společnostmi na národní i regionální úrovni mimo hl. m. Prahu³⁰.

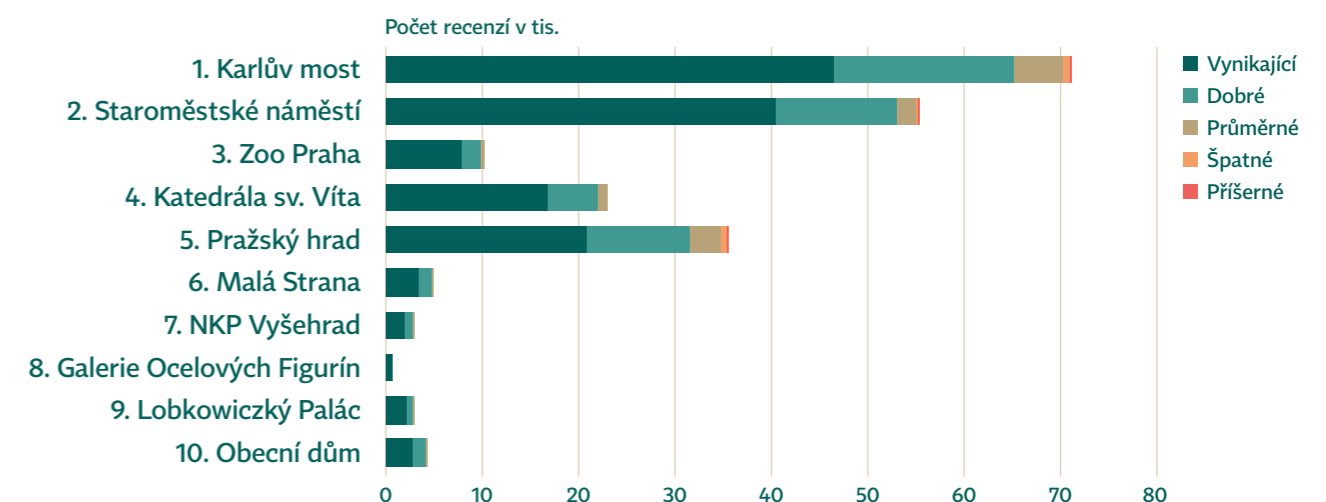
³⁰ Viz <https://www.czechtourism.cz/nase-sluzby-pro-vas/spoluprace-s-regiony/certifikace-organizaci-destinacniho-managementu/>

Služby sdílené ekonomiky v cestovním ruchu navyšují kapacitu ubytování v centru (webová služba Airbnb), hyzdí veřejný prostor (koloběžky Lime jsou umístovány na libovolných místech města) a poskytují turistům zkreslené či nepravdivé informace (nelicencovaní průvodci). Nabídka turistických služeb a produktů zatěžuje zejména Pražskou památkovou rezervaci vizuálním (reklamním) smogem či obtěžujícími turistickými atrakcemi jako jsou pivní vozy. Chování některých turistů způsobuje rušení nočního klidu a kriminalitu a současně odrazuje policisty od práce v přetížených částech města, čímž spolu s nedostatečnou legislativní úpravou v oblasti bezpečnosti vzniká kritický nedostatek lidské síly v bezpečnostních složkách v centru města.

Pražská památková rezervace je dlouhodobě přetížená. Turisté se koncentrují do historického centra města (viz Graf 7), kde v určitých místech výrazně převažují zahraniční návštěvníci nad rezidenty (Praha se mezi velkými městy nachází na 3. místě po Dublinu a Amsterdamu v intenzitě cestovního ruchu (viz Graf 2). Nejvyšší koncentrace je v oblasti Královské cesty a jejího okolí (viz Graf 7). Koncentrace turismu ovlivňuje nejen růst koncových cen v oblasti zboží, bydlení a služeb, ale zvyšuje finanční náročnost investic a běžných výdajů hlavního města Prahy do infrastruktury a veřejných služeb jako je bezpečnost, úklid, opravy, osvětlení apod. Ekonomická bilance pro správu města i jeho rezidenty tedy není příznivá.

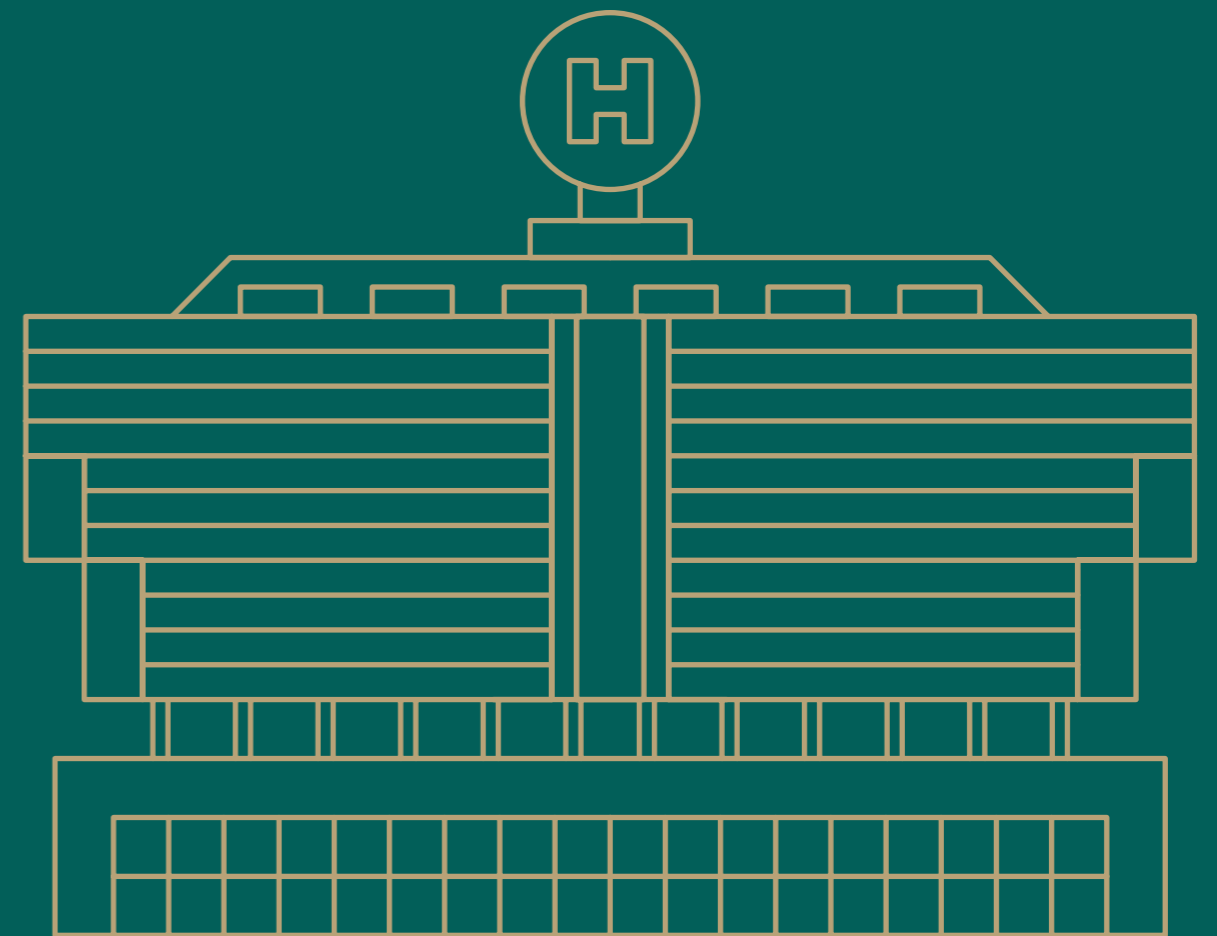
Graf 7: Nejoblíbenější turistické cíle podle dat TripAdvisoru k 1. 3. 2020 (počet recenzí v tisících)

Zdroj: IPR Praha³¹

³¹ Trip Advisor. Praha: nejoblíbenější atrakce: oblíbené u cestovatelů (seřazeno podle metodiky TripAdvisoru). https://www.tripadvisor.cz/Attractions-g274707-Activities-Prague_Bohemia.html#ATTRACTION_SORT_WRAPPER (26. 2. 2019).

Potřeby města

Zvyšovat kvalitu života rezidentů a jejich informovanost.

- Zvyšovat bezpečnost občanů.
- Nastavit model spolupráce s obyvateli Prahy a zintenzivnit s nimi komunikaci.
- Zajistit skladbu provozoven v centru tak, aby více vyhovovala potřebám rezidentů.
- Kultivovat veřejný prostor.
- Vytvářet dostatek nabídky pro kvalitní kulturní a komunitní život.
- Vytvářet podmínky pro vznik atraktivit zejména mimo centrum města, které osloví jak návštěvníky města, tak místní obyvatele.

Eliminovat negativní dopady turismu.

- Zajistit systém krizové komunikace s občany v případě konfliktních situací způsobených turismem.
- Jednat s centrálními orgány státu s cílem vyřešit nedostatečnou kapacitu bezpečnostních složek v Praze.
- Konzistentně komunikovat a uplatňovat platná pravidla a zákonné normy.
- Jednat s centrálními orgány státu s cílem vyřešit nové služby v cestovním ruchu, zejména v oblasti ubytování, dopravy či průvodců.
- Snažit se o eliminaci turistického smogu (vizuální, hlukový, odpadový apod.).
- Zvýšit a kultivovat kvalitu jedinečných produktů a služeb v cestovním ruchu využitím místní (lokální, regionální i národní) kultury, kreativity, tradic a lidí.

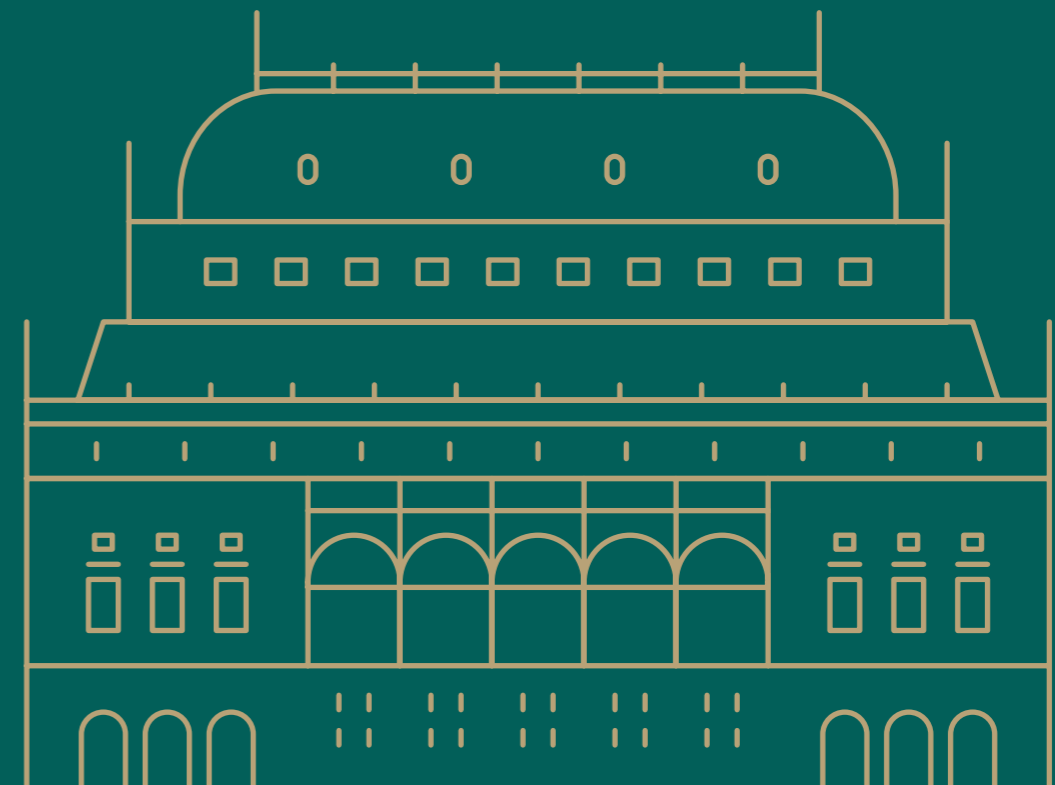
Vytvářet prostředí pro rozvoj turismu v rámci udržitelného rozvoje města.

- Vytvářet infrastrukturu pro kulturní, vzdělávací i sportovní aktivity pro všechny skupiny obyvatel, nikoli specificky pro zahraniční návštěvníky, zejména mimo centrum. V této souvislosti je zapotřebí klást důraz na takové atraktivity jako je například Výstaviště Praha, Pražská tržnice, nová koncertní hala či obecně zvýšit investice do městských brownfieldů za účelem snahy o dekoncentraci turistické infrastruktury v centru, včetně ubytovacích kapacit.
- Prostřednictvím investic 2 % rozpočtu hlavního města Prahy na nákup umění zatraktivňovat lokality mimo centrum města.

- Dále rozvíjet a podporovat rozvoj MICE³² turismu v Praze, zejména kongresový a obchodní cestovní ruch.
- Noční život rozvíjet v oblastech s minimálními dopady na místní obyvatele. Partnerstvím a komunikací nastavit pravidla vůči podnikatelské sféře.
- Preferovat cílený marketing na skupiny s větším zájmem o destinaci a život v ní a slow tourism – tzv. stříbrnou generaci, rodiny s dětmi, kultivované a bezproblémové turisty.
- Podpořit alternativní turistickou nabídku pro cílové skupiny uvedené výše, například propagací přírodních turistických cílů.
- Zintenzivnit spolupráci s kraji a regionálními destinačními společnostmi, zejména se Středočeským krajem a tím podpořit distribuci zahraničních turistů. Zefektivnit dopravu využíváním MHD pro cestovní ruch a zajištěním dostupnosti zejména do ZOO, Botanické zahrady či Trojského zámku v Troji včetně řešení nedostatku ubytovacích kapacit v této oblasti.
- Regulovat turistickou dopravu v Praze nastavením jasných pravidel pro jejich využívání (kde, kdy, jak), a tím mj. přispívat ke snížení uhlíkové stopy a znečištění ve městě a podpořit rozvoj slow turismu.
- Motivovat podnikatele v cestovním ruchu k environmentálně přátelskému chování (v oblasti energetické účinnosti, nabídky produktů a služeb, využívání materiálů apod.).
- Motivovat podnikatele ke zvyšování přidané hodnoty produktů a služeb v cestovním ruchu, podpora kulturních a kreativních průmyslů a řemesel v cestovním ruchu.
- Vytvářet alternativy k turistickým cílům, které se v tuto chvíli nacházejí v drtivé většině v Pražské památkové rezervaci a propojovat cíle pěšími koridory, zajistit podmínky pro přirozený pěší pohyb osob.

³² Zkratka pro Meetings (setkání, schůze), Incentives (incentiva, motivační pobyty), Conventions/Conferences (kongresy/konference), Exhibitions/Events (výstavy/akce).

Strategický rámeček

Koncepce vychází z vizí a priorit strategií hlavního města Prahy

Strategický plán hl. m. Prahy staví rozvoj a značku města na autenticitě, vyplývající z kultury, kultivovanosti, historického dědictví a vlastního životního stylu Pražanů. Prioritou strategického plánu je kvalita života v hlavním městě, která souvisí s kultivací sdíleného veřejného prostoru, ochranou a rozvojem kulturního dědictví, architektonické a urbanistické bohatosti, včetně osvěty o chápání hodnot pražských památek a jejich významu pro identitu a hrdost jeho obyvatel.

Vizí Koncepce kulturní politiky hl. m. Prahy 2017–2021 je především kvalita a dostupnost umění a kultury s citlivým využíváním kulturního dědictví, a zároveň rozprostřenou na celém území města. Ve vztahu k turismu je vizí Praha jako vyhledávaná turistická destinace i pro kultivovanější a sofistikovanější návštěvníky díky nabídce špičkové současné umělecké kvality v přitažlivém historickém kontextu a se zárukou kvalitních služeb.

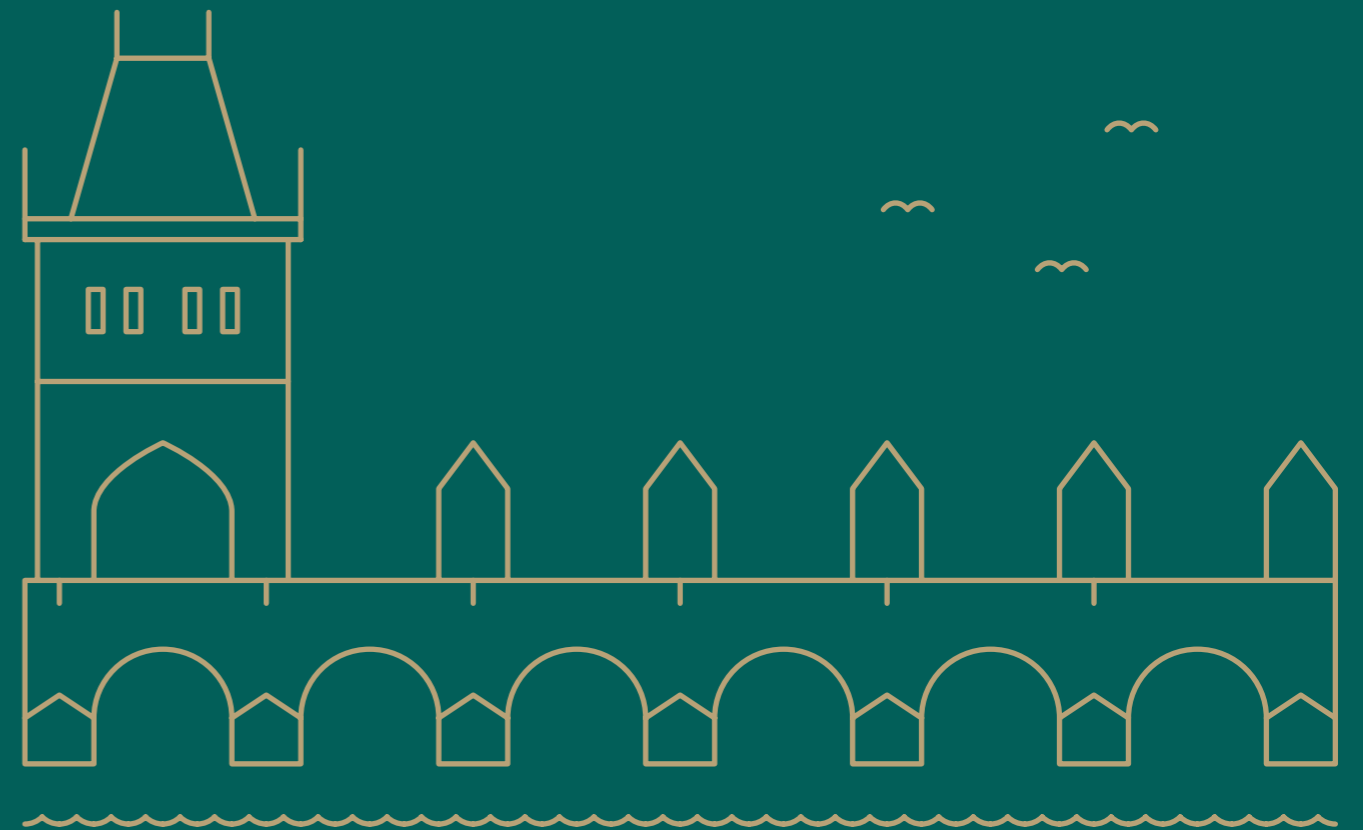

Mezi hlavní cíle Management plánu ochrany světového kulturního dědictví historického centra Prahy je udržet autenticitu a integritu Pražské památkové rezervace, tedy mimořádnou univerzální hodnotu města, která je klíčová pro setrvání na seznamu Světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Strategie ekonomické zahraniční politiky hl. m. Prahy stojí na vizi Prahy jako magnetu pro mezinárodní talenty a firmy s vysokou přidanou hodnotou. Ekonomická diplomacie města by mohla přispět k lákání významných firem a institucí a rozvíjet obchodní cestovní ruch.

Tato Koncepce se rovněž váže na Strategii rozvoje cestovního ruchu ČR 2021–2030 a Strategický rámec České republiky, které předjímají trendy rozvoje společnosti i cestovního ruchu v příštích dekádách. Odpovědí na konstantní růst zahraniční poptávky je strategická snaha rozprostřit zahraniční poptávku v cestovním ruchu mimo hlavní turistické cíle ČR, které jsou již nyní turismem přetížené, a tedy i mimo Prahu, jejíž funkce je vnímána jako brána do regionů, a již je třeba chránit před masovým turismem. Vnímána je také významná role Prahy v kongresovém cestovním ruchu.

Trendy a doporučení

Doporučení Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO)

Turismus jako součást globální ekonomiky je ovlivňován specifickými megatrendy³³. Patří mezi ně vyvíjející se poptávka návštěvníků, udržitelný růst cestovního ruchu, podpůrné technologie a cestovní mobilita.

UNWTO vydala 11 strategických doporučení k tématu „Overtourism³⁴“, jak čelit nadměrnému turismu. Patří mezi ně vytváření eventů a atrakcí v méně navštěvovaných částech města, dynamická cenová politika, nové produkty cestovního ruchu, regulační a daňové nástroje, cílený marketing, zapojení místní komunity a místních uměleckých a kulturních iniciativ, zkvalitnění městské infrastruktury, komunikace s rezidenty i turisty, využívání dat a nových technologií pro co nejpřesnější evaluaci dopadů turismu (viz Tabulka 3).

Tabulka 3:
Doporučené oblasti strategie UNWTO pro vyrovnání se se zvýšenou návštěvností ve městech

S1	Podporovat rozprostření turistů ve městě i mimo něj	S7	Vytvářet zážitky, které obohatí jak rezidenty, tak návštěvníky
S2	Podporovat rozprostření turistů v roce	S8	Zlepšit městskou infrastrukturu a zařízení
S3	Podněcovat nové návštěvnické trasy a atrakce	S9	Komunikovat s lokálními podnikateli a zapojit je do řízení destinace
S4	Přezkoumat a přizpůsobit regulace	S10	Komunikovat s návštěvníky a zapojit je do řízení destinace
S5	Zlepšit segmentaci návštěvníků	S11	Nastavení monitoringu a sběru relevantních dat
S6	Zajistit místní komunitě výhody z turismu		

Zdroj: upraveno a přeloženo IPR Praha³⁵

Doporučení Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu (UNESCO)

V rámci podpory udržitelného turismu vydala UNESCO World Heritage Sustainable Tourism Toolkit³⁶ návod, vytvořený na základě dobré praxe péče o turistické destinace. Obsahuje doporučení pro strategickou rovinu, které se týkají porozumění turismu, tvorbě destinační strategie, řízení a koordinaci a zapojení místních stakeholderů, a doporučení pro implementační rovinu, které se týkají komunikace s turisty, rozvoje vhodné infrastruktury, tvorbě produktů cestovního ruchu, usměrňování chování turistů, otázky financování a investic a nastavení monitoringu.

³³ Viz OECD Tourism Trends and Policies 2018. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/tour-2018-6-en.pdf?expires=1581948753&id=&accname=guest&checksum=50CABF78E09F9021CBBF4F4B3F279BAE>

³⁴ UNWTO (2018). Overtourism? Understanding and Managing Urban: Tourism Growth beyond Perception. <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284420070> (28. 2. 2020).

³⁵ Tamtéž.

³⁶ <http://whc.unesco.org/sustainabletourismtoolkit/how-use-guide>

Dále vydala UNWTO doporučení k udržitelnému turismu, který obhájí vyváženost environmentálních, ekonomických a socio-kulturních aspektů rozvoje cestovního ruchu (viz Tabulka 4).

Tabulka 4:
Cíle UNWTO pro udržitelný cestovní ruch

Ekonomická životaschopnost	Zajistit životnost a konkurenceschopnost turistické destinace a podniků tak, aby byly schopny dále prosperovat a mít dlouhodobé přínosy.	Kvalita života místní komunity	Udržet a posílit kvalitu života místní komunity včetně sociálních struktur a přístupu ke zdrojům, občanské vybavenosti a sociálnímu zabezpečení a zamezit jakýmkoli formám sociální degradace nebo vykořisťování.
Lokální prosperita	Maximalizovat příspěvek turismu k prosperitě navštěvované destinace zahrnující podíl útraty návštěvníků, která je zachována v místě.	Kulturní rozmanitost	Respektovat a zlepšit historické dědictví, autentickou kulturu, tradice a jedinečnost hostitelské komunity.
Zaměstnanecká kvalita	Posílit množství a kvalitu pracovních míst vytvořených a podpořených cestovním ruchem včetně úrovně platů, podmínek služeb a dostupnosti bez diskriminace na základě pohlaví, rasy, postižení či jiných aspektů.	Fyzická integrita	Udržet a zlepšit kvalitu krajiny, jak městské, tak venkovské, a zamezit vizuální degradaci životního prostředí.
Sociální rovnost	Usilovat o rozsáhlou distribuci ekonomických a sociálních přínosů z cestovního ruchu do celé komunity včetně zlepšování příležitostí, příjmů a služeb dostupných pro chudé.	Biologická diverzita	Podporovat a chránit přírodní oblasti, přírodní stanoviště a volně žijící živočichy a minimalizovat jejich poškození.
Plnohodnotný turistický zážitek	Poskytnout bezpečné, uspokojující a naplňující zážitky pro návštěvníky dostupné každému bez diskriminace na základě pohlaví, rasy, postižení či jiných aspektů.	Efektivní využití zdrojů	Minimalizovat využití vzácných a neobnovitelných zdrojů v rozvoji a provozování zařízení a služeb cestovního ruchu.
Místní kontrola	Zapojit místní komunitu do plánování a rozhodování o řízení a budoucím rozvoji cestovního ruchu v oblasti v rámci konzultace s dalšími aktéry.	Čisté životní prostředí	Minimalizovat znečištění ovzduší, vody a půdy a vytváření odpadu generovaných návštěvníky a podniky v cestovním ruchu.

Zdroj: upraveno a přeloženo IPR Praha³⁷

Doporučení Konference OSN k bydlení a udržitelném rozvoji měst (Habitat III)

Nová agenda pro města³⁸ chce podporovat přechod městských ekonomik k vyšší produktivitě prostřednictvím odvětví s vysokou přidanou hodnotou, např. prostřednictvím podpory kulturních a kreativních odvětví, udržitelného cestovního ruchu, scénických umění nebo činností v rámci ochrany kulturního dědictví.

³⁷ UNWTO (2013). Sustainable Tourism for Development Guidebook. First ed. <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284415496> (28. 2. 2020).

³⁸ <http://habitat3.org/wp-content/uploads/NUA-Czech.pdf>

Vize a cíle

Péče o zájmy Pražanů

**Kvalita
života**

Péče o veřejný
prostor

Péče o destinaci

Vize

Cestovní ruch jako jeden z pilířů udržitelného rozvoje města s respektem ke kulturnímu dědictví a kvalitě života místní komunity.

Cíle

Cíli koncepce jsou péče o zájem Pražanů, péče o veřejný prostor a péče o destinaci. Průnikem těchto cílů je zachování vysoké kvality života v hlavním městě.

Strategický cíl 1: Péče o zájmy Pražanů

Opatření	Aktivita
Komunikovat a spolupracovat s Pražany	Zajištění systému krizové komunikace s Pražany pro případy problémů či konfliktních situací způsobených turismem.
	Systematická komunikace s Pražany, jak s obyvateli, tak s podnikateli v cestovním ruchu.
	Koncepční podpora udržitelného rozvoje nočního života v místech s minimálními dopady na život místních obyvatel.
	Budování a rozvoj spolupráce s bezpečnostními složkami města a státu v oblasti cestovního ruchu, mj. s cílem navýšit kapacity v přetížených oblastech. Iniciovat změnu legislativy s cílem umožnit zajištění dostatečných personálních kapacit.
	Usnadnění a podpora přístupu Pražanů ke kulturnímu dědictví města s cílem podporovat jejich vzdělávání a identitu s městem.
	Zajištění rovnováhy kulturního, komunitního a turistického využívání kulturních památek města.
	Minimalizace znečištění ovzduší, vody a půdy a vytváření odpadu generovaných návštěvníky a podniky v cestovním ruchu.
Podporovat a budovat pozitivní vztahy mezi místní a návštěvnickou komunitou	Informační a osvětové kampaně mezi návštěvníky o limitech, pravidlech a kultuře chování v Praze.
	Podpora budování vztahu zahraničních návštěvníků k místní kultuře a komunitě.

Strategický cíl 2: Péče o veřejný prostor

Opatření	Aktivita
Pečovat o estetiku veřejného prostoru a jeho citlivé využívání	Kontrola a vymáhání pravidel pro umístování a vizuální styl reklamy, značení provozoven a dalších turistických značení v Pražské památkové rezervaci a jejich důsledná kontrola a vymáhání.
	Jednání s centrálními orgány státu s cílem vyřešit nové služby v cestovním ruchu, zejména v oblasti ubytování, dopravy či průvodců.
	Zapojování umělců, kreativních tvůrců a inovátorů do obnovy, rozvoje a využívání veřejného prostoru s důrazem na podporu kvality trávení volného času Pražanů.
	Reinvestice zisků z cestovního ruchu do kultury a údržby památek a úprav veřejného prostoru v jejich okolí, především v oblasti turisticky exponovaných míst.
	Péče o kvalitu městských akcí (vánoční trhy apod.).
	Budování kvalitní kulturní, vzdělávací či sportovní infrastruktury mimo centrum města.
Zajistit prostupnost dopravy	Regulace či jasná pravidla turistických dopravních prostředků a nastavení jasných pravidel a míst, kde mohou být využívány, a to s cílem zajistit plynulost pozemní a lodní dopravy i tras pro pěší chůzi.
	Zefektivnění dopravy využíváním MHD pro cestovní ruch.
	Zajištění dostupnosti zejména do městské části Praha-Troja propojením obou břehů Vltavy.

Strategický cíl 3: Péče o destinaci

Opatření	Aktivita
Inovovat produkty cestovního ruchu	Tvorba alternativních turistických tras, postavených na kvalitních cílech, eliminujících přílišnou koncentraci zahraničních návštěvníků na tradičních místech.
	Podpora a tvorba produktů podporující rozvoj slow tourismu a cílící na turisty se zájmem o místní prostředí, respektující život místních obyvatel a místní kulturu, zejména na tzv. stříbrnou generaci (50+), rodiny s dětmi či další kultivované cílové skupiny. „Prožitky místo zážitků.“
	Tvorba produktů na podporu domácího cestovního ruchu, i v kombinaci s nabídkou pro rezidenty.
	Podpora nabídky kvalitní kultury pro domácí i zahraniční návštěvníky s důrazem na oblast mimo centrum města, resp. v centru mimo sezonu.
	Podpora MICE turismu včetně investic do infrastruktury a ubytovacích kapacit mimo centrum, které k tomu pomohou. V součinnosti s ekonomickou diplomacií hl. m. Prahy podporovat strategické eventy, které přinášejí Praze vysokou přidanou hodnotu, a zároveň tím přispívají k image Prahy i České republiky jako inovativního a kreativního centra perspektivních oborů.
	Vnímat, že snaha o změnu návštěvnické struktury (např. kongresová klientela) a snaha o dekoncentraci zahraničních návštěvníků v centru města znamená bezpodmínečnou nutnost investic do ubytovacích zařízení jiného charakteru a na jiném místě.
	Podpora obchodního cestovního ruchu, podpora usídlování významných zahraničních institucí a organizací v Praze.
	Propagace inovativních produktů cestovního ruchu zejména prostřednictvím online marketingu, webových stránek, kartou Prague Visitor Pass, služeb průvodců a dalších komunikačních nástrojů Prague City Tourism.
	Zohlednění principů udržitelnosti ve všech jejích pilířích definovaných UNWTO při destinačním managementu Prahy a posílení mezinárodní spolupráce.
	Certifikace Prague City Tourism, a.s. jako destinační společnosti na národní i mezinárodní úrovni.

Rozvoj spolupráce na všech úrovních	Podpora meziresortní, mezisektorové a meziinstitucionální spolupráce na podporu integrovaného rozvoje cestovního ruchu s rozvojem města jako celku.
	Zajištění institucionalizovaného či formalizovaného zapojení všech relevantních útvarů hl. m. Prahy, městských částí a dalších klíčových organizací města do řešení udržitelného cestovního ruchu.
	Podpora a budování kvalitní spolupráce mezi destinačními společnostmi na všech úrovních (lokální, regionální, národní i nadnárodní).
	Prosazování marketingových zájmů Prahy u ostatních veřejných aktérů (CzechTourism, Česká centra, MZV ČR, MK ČR, MMR ČR atd.) ve prospěch cílů udržitelného rozvoje cestovního ruchu v Praze (dekoncentrace návštěvnosti).
	Institucionalizace spolupráce v kongresovém cestovním ruchu s Prague Convention Bureau.
	Podpora a budování mezinárodní spolupráce a partnerství, zapojení do mezinárodních sítí a platform cestovního ruchu.
Maximalizovat přínos cestovního ruchu	Spolupráce s aktéry v cestovním ruchu z veřejného, občanského, podnikatelského a neziskového prostředí se záměrem naplňovat cíle této koncepce.
	Využití objektů v majetku hlavního města Prahy pro zkvalitnění služeb cestovního ruchu, zvýšení atraktivity pro požadované cílové skupiny a zvýšení příjmů města z cestovního ruchu.
	Tvorba motivačního prostředí pro podnikatele v oblasti zvyšování přidané hodnoty produktů a služeb cestovního ruchu.
	Nastavení pravidel a systémů kontroly v oblasti nových služeb v cestovním ruchu, jako jsou ubytování v soukromí, turistická doprava či průvodcovská činnost a tím minimalizovat negativní dopady těchto služeb ve městě.
Provádět výzkum, monitoring a evaluaci	Snížení zejména byrokratických bariér pro filmový průmysl. Podpora vysoce kvalitní filmové produkce, která vytváří image sofistikovaného města.
	Využívání veškerých dostupných dat a nových technologií pro usměrňování turistických toků a evaluaci dopadu turismu.
	Zajištění pravidelných statistických šetření a průzkumů mezi obyvateli města i zahraničními návštěvníky.
	Zajištění sběru komplexních statistických dat za kongresový průmysl, zejména rozšíření sběru dat ČSÚ o kongresová centra, historické paláce, univerzity apod. Vytváření pravidelných relevantních dopadových studií.
	Spolupráce s výzkumnými organizacemi v oblasti inovativních řešení problémů cestovního ruchu.
Udržování informační databáze o jednotlivých subjektech, akcích a programech cestovního ruchu v Praze jako základ pro poskytování kvalitních informací turistické veřejnosti, a to ať už prostřednictvím turistických informačních středisek či turistického portálu www.prague.eu , Prague Visitor Pass, mobilních aplikací a dalších vznikajících nástrojů.	